

Skapat av (Efternamn, Förnamn, org) Persson, Elenor, Sktm	DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]
Fastställt av Catrine Carlsson, cSk	Dokumentdatum 2011-02-09	Version 1.0
Dokumenttitel Märke H23 förberedande upplysning om vägnära service		

Innehåll

Inledning	2
Syfte	2
Omfattning	2
Definitioner	2
Tillämpning	2
2 kap 24 § Vägmärkesförordning (2007:90)	2
Vägverkets föreskrifter, VVFS 2007:305 och Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:172) om ändring i Vägverkets föreskrifter VVFS 2007:305	3
Placering i höjd- och sidled	3
Placering i längdled	3
Ansvar, uppsättning, nedtagning och kostnad	4
Textstorlekar på märket	4
Allmänt	5
Färger	7
Utformning av märket	7
Utmärkning	8

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

Inledning

Av 2 kap 24 § Vägmärkesförordning (2007:90), VMF framgår att märke H23 *förberedande upplysning om vägnära service* anger vägnära serviceanläggningar och i vissa fall namn på anläggningarna. Där anges också att symboler för drivmedel, restaurang och hotell kan vara kompletterade med företagsblem eller företagsnamn. På märket ska avstånd till aktuell avfart eller korsning anges.

Vägverkets föreskrifter om vägmärken och andra anordningar (VVFS 2007:305), Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:172) om ändring i VVFS 2007:305 samt Vägverkets föreskrifter om storlekar på vägmärken och andra anordningar (VVFS 2008:272) reglerar textstorlekar, placering i höjd- och sidled, färger på inskrivna plattor, mm. samt kriterier för vägvisning till inrättningar eller anläggningar.

Syfte

Dessa riktlinjer ges ut i syfte att få en enhetlig tillämpning av märke H23 *förberedande upplysning om vägnära service*, för olika situationer.

Omfattning

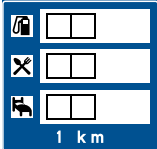
Riktlinjerna omfattar endast tillämpning av de vägmärken som anges i dessa riktlinjer och ska tillämpas enbart i det sammanhang som det sägs i dessa riktlinjer. Riktlinjer ska tillämpas av Trafikverkets regioner på det allmänna statliga vägnätet.

Definitioner

Begrepp och beteckningar som används i denna riktlinje är i enlighet med Förordning om vägtrafikdefinitioner (2001:651), 1 kap 2 § Vägmärkesförordningen (2007:90) och Förordning om ändring i vägmärkesförordningen (2010:218).

Tillämpning

2 kap 24 § Vägmärkesförordning (2007:90)

Märke	Närmare föreskrifter
H23 Förberedande upplysning om vägnära service 	Märket anger vägnära serviceanläggningar samt i vissa fall namn på dessa. Symbol för serviceanläggningarna drivmedel, restaurang och hotell kan vara kompletterade med företagsblem eller företagsnamn. På märket anges avståndet till aktuell avfart eller korsning.

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

Vägverkets föreskrifter, VVFS 2007:305 och Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2010:172) om ändring i Vägverkets föreskrifter VVFS 2007:305

11 kap. 1 § Lokaliseringsmärken för upplysning om serviceanläggningar m.m. får endast sättas upp för vägvisning till anläggning som är tillgänglig för allmänheten.

Lokaliseringsmärken för upplysning om serviceanläggningar m.m. får sättas upp för vägvisning till anläggning inom tätort endast om en anläggning av aktuellt slag inte kan förväntas.

2 § Lokaliseringsmärke för vägvisning med den färgsättning och texttyp som anges för inrättningar eller anläggningar i 2 kap. 14 § vägmärkesförordningen (2007:90) får sättas upp för vägvisning till andra serviceanläggningar än de som anges i 2 kap. 24 § vägmärkesförordningen.

20 § På märke H23, förberedande upplysning om vägnära service, får en symbol för en serviceanläggning endast användas om lokaliseringsmärke för vägvisning till serviceanläggningen satts upp enligt 8 kap. 5 §.

Symbolen för hotell får dessutom endast användas för hotell som är beläget inom ett vägvstånd av fem kilometer från vägen.

Symbolerna för restaurang och drivmedel får dessutom endast användas för anläggning som är belägen högst 500 meter från vägen. Vägvståndet till anläggningen bör då inte överstiga två kilometer.

Placering i höjd- och sidled

Se Vägverkets publikation 2009:15 Handbok Vägmärken beträffande placering av lokaliseringsmärken i höjd- och sidled.

Placering i längdled

På motorväg, motortrafikled eller annan väg med avfarter sätts märke H23 upp 1 – 2 km före den plats där märke F7 *avfartsvisare* satts upp. På motorväg bör avståndet normalt vara 2 km.

På annan väg än ovan sätts märket normalt upp 400 m - 1 km före korsningen.

Om märke H23 innehåller upplysning om rastplats kan märket sättas upp på långt avstånd från rastplatsen.

På rastplatsvägnätet, som består av det nationella stamvägnätet och regionalt utpekade viktiga stråk för t.ex. turism och långväga godstransporter, ska rastplatser ha

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

förberedande utmärkning och ha utmärkning om avstånd till nästa rastplats (Rastplatsbeslut 2009-08-28 dnr DR30A 2009:33240).

På det övriga vägnätet bör sådan utmärkning ske endast då den närmast kommande rastplatsen har lägre standard än den därefter kommande.

Ansvar, uppsättning, nedtagning och kostnad

Bestämmelser om vem som ansvarar för uppsättning, borttagning, underhåll av vägmärken och andra anordningar finns i 1 kap. i VMF. Bestämmelser om vem som svarar för kostnaderna för att tillverka, sätta upp, underhålla och ta bort sådana anordningar finns i 8 kap. 5§ i VMF.

Plats	Vem beslutar	Vem märker ut	Vem bekostar
Statlig väg	Den statliga väghållningsmyndigheten	Den statliga väghållningsmyndigheten	Den statliga väghållningsmyndigheten
Väg inom tätbebyggt område som inte är enskild och på sådan väg utom tätbebyggt område där kommunen är väghållare	Kommunen	Kommunen	Kommunen
Enskild väg	Vägens ägare	Vägens ägare	Vägens ägare

Textstorlekar på märket

Enligt VVFS 2007:305 och TSFS 2010:172 gäller följande beträffande textstorlekar.

2 kap. 1 § Text på upplysningsmärken och på andra lokaliseringsmärken för vägvisning än lokaliseringsmärken för vägvisning av gång- och cykeltrafik ska ha följande storlekar.

Storlek	Mkt liten	Liten	Normal	Stor	Mkt stor
Mått i meter	0,10	0,15	0,20	0,30	0,40

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

Följande textstorlekar ska normalt användas:

Väg	Textstorlek
1. Motorväg, motortrafikled och annan väg med två eller flera körfält i vardera riktningen	Stor
2. Väg enligt 1 med högsta tillåtna hastighet 80 kilometer i timmen eller lägre	Normal
3. Gator och vägar med högsta tillåtna hastighet 80 kilometer i timmen eller högre	Normal
4. Övriga vägar	Liten

Storleken på en symbolruta som infogas i märket beror av textstorleken i märket.

Nedanstående tabell visar vilka storlekar på symboler som ska användas för olika textstorlekar.

TEXTSTORLEK	SYMBOLRUTANS HÖJD ¹⁾ (mm)
Liten	255
Normal	340
Stor	510

1) Symbolrutans höjd kan vara kvadratisk eller rektangulär beroende på symbolens konstruktion. Därför anges enbart symbolrutans höjd.

Allmänt

Behovet av förberedande upplysning är ofta större vid vägvisning till serviceanläggningar än vid annan vägvisning. Vägvisningen till en serviceanläggning riktar sig som regel till en, relativt sett, större andel okända trafikanter än den geografiska vägvisningen.

Vägvisning till serviceanläggningar ska först prövas utifrån de kriterier och bedömningsgrunder som gäller för respektive anläggning, exempelvis kriterierna för vägvisning till hotell. Därefter görs bedömningen om anläggningen ska anges på märke H23. Om antalet inrättningar och anläggningar som beviljats vägvisning i en vägvalspunkt är stort, kan prioritering av vilka som ska finnas på märke H23 behövas. I sådana fall ska anläggningar för mat, boende och drivmedel ges högre prioritet än andra anläggningar. Observera att drivmedelsanläggningar som enbart har fordonsgas i dessa sammanhang är jämförbara med andra drivmedelsanläggningar. Det betyder att även märkena H4-1 och H4-2 kan vara kompletterade med företagsblem eller företagsnamn då de förekommer på märke H23.

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

På märke H23 anges endast sådana serviceanläggningar som finns upptagna med symbol i VMF 2 kap 24 §. Således får inte anläggningar anges med enbart text.

De kriterier beträffande avstånd från vägen som anges för hotell i VVFS 2007:305 och TSFS 2010:172 11 kap 20 § gäller för alla anläggningstyper för boende (H7 – H12 och H24).

För övriga serviceanläggningar gäller samma kriterier beträffande avstånd från vägen som anges för restaurang och drivmedel.

Av ovan uppräknade anläggningstyper är det endast drivmedel, restaurang och hotell som får innehålla företagsemlen.

Om anläggning för drivmedel, fordonsgas och restaurang är bemannad och öppen dygnet runt kan detta anges på märke H23 genom att ordet Nattöppet skrivs in till höger om servicesymbol och eventuellt företagsemlen för den aktuella anläggningen.

Figur 1. Förberedande upplysning om anläggningar för drivmedel varav en anläggning är nattöppen.

Vid bedömningen av behovet av förberedande upplysning bör sådana faktorer som trafikmängd, andelen svängande okända trafikanter, siktförhållanden och tillåten hastighet vara avgörande. Några generella värden för dessa faktorer kan inte anges då de varierar över landet men avgörande ska vara trafiksäkerhetsbedömningar på den aktuella platsen eller vägsträckan.

Förberedande upplysning om vägnära serviceanläggningar med märke H23 bör normalt ges på:

- motorväg,
- motortrafikled,
- annan väg med två eller flera körfält i vardera riktningen,
- vägar som har mitträcken,
- vägar med ÅDT $\geq$ 4000 och hastighetsgräns på 90 km/tim eller högre

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

På vägar med tillåten hastighet 80 km/tim och lägre samt inom tätorter behövs normalt inte förberedande upplysning.

Färger

Märkets grundfärg bestäms av vilken vägtyp märket sätts upp på. Nedan ges exempel på färgsättningar.

Figur 2. Märke H23 uppsatt på motorväg eller motortrafikled, bakgrundsfärgen är grön.

Figur 3. Märke H23 uppsatt på annan väg än motorväg eller motortrafikled, bakgrundsfärgen är blå.

Utformning av märket

Nedan ges några exempel på utformningen av märke H23:

Figur 4. Förberedande upplysning om informationsställe och servering. Märket är uppsatt på väg som inte är motorväg eller motortrafikled.

Figur 5. Förberedande upplysning om rastplats som innehåller informationsplats och servering. Märket är uppsatt på väg som inte är motorväg eller motortrafikled.

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

Figur 6. Förberedande upplysning om pausplats som inte uppfyller kriterierna för rastplats.

Kommentar. Förberedande upplysning om pausplats/parkering som inte innehåller någon servicesymbol ska inte ges med märke H23. Sådan förberedande upplysning ges med märke E19 parkering med tilläggstavla med avståndet till platsen.

Figur 7. Förberedande upplysning med företagsymboler till anläggningar för drivmedel och restauranger samt företagsnamn till hotell. Märket är uppsatt på väg som inte är motorväg eller motortrafikled.

Figur 8. Förberedande upplysning om rastplats på 10 km avstånd samt rastplats på 28 km avstånd som innehåller informationsplats, anläggningen för drivmedel och restaurang.

Märket är uppsatt på motorväg eller motortrafikled.

Utmärkning

Enligt föreskrifter i VVFS 2007:305 och TSFS 2010:172 får symbolen för hotell endast användas för förberedande upplysning om anläggningar som är belägna inom ett vägavstånd av högst fem kilometer från vägen. Vägavståndet i detta avseende är det verkliga avståndet från den väg längs vilken märke H23 är uppsatt fram till anläggningen. Det är således inte avståndet ”fågelvägen” som räknas.

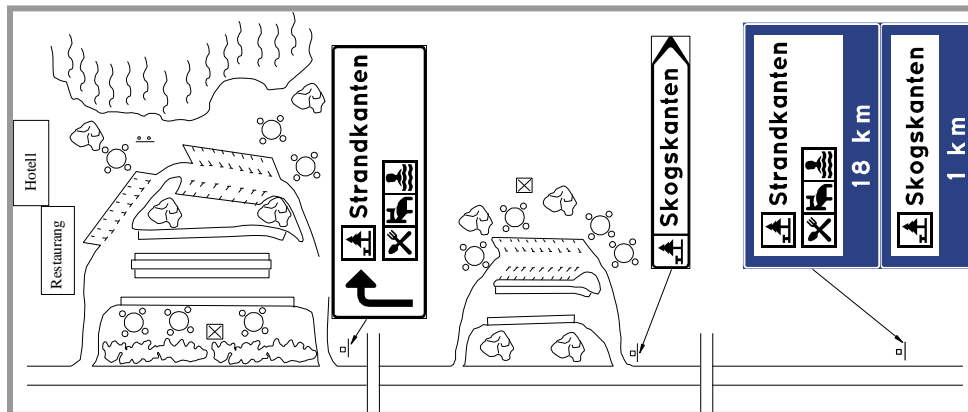

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

För symbolerna för restaurang och drivmedel gäller att dessa inte får användas om avståndet ”fågelvägen” överstiger 500 meter från vägen. Det verkliga vägavståndet bör inte heller överstiga två kilometer.

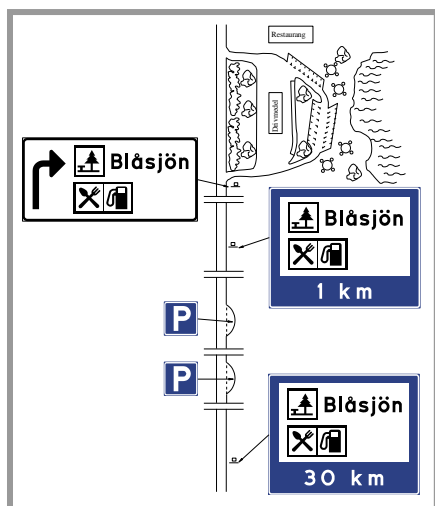
Observera att ovanstående krav på avstånd enbart gäller förberedande upplysning om anläggningarna som ges med märke H23. För vägvisning till anläggningarna ges kriterier under respektive märke.

Figurerna nedan visar exempel på utmärkning av serviceanläggningar där märke H23 används för förberedande upplysning om anläggningarna.

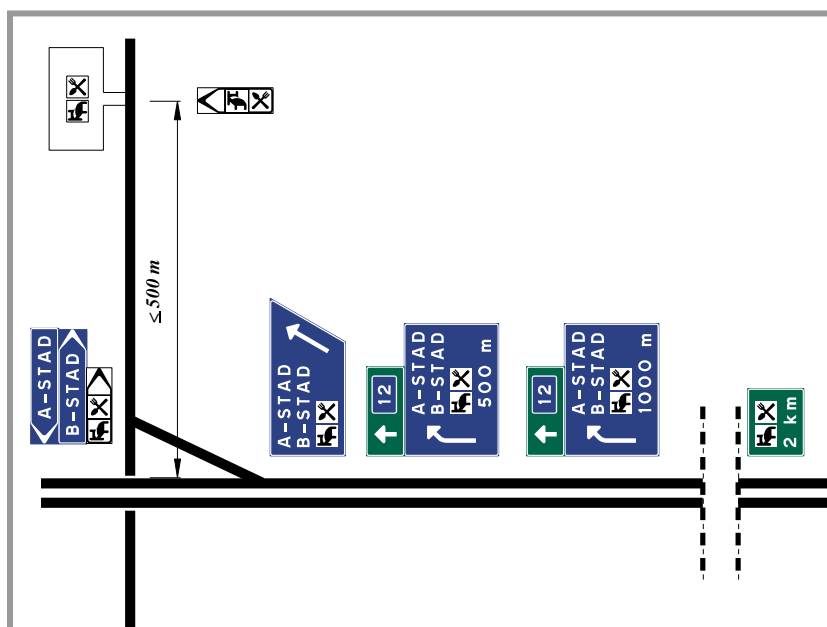

Figur 9. Utmärkning av två på varandra följande rastplatser längs annan väg än motorväg, motortrafikled. Förberedande upplysning om två rastplatser ska ske på rastplatsvägnätet (se under avsnittet Placering i längdled). På övriga vägnätet kan utmärkning enligt figuren motiveras av att den längst bort belägna rastplatsen innehåller flera serviceanläggningar.

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

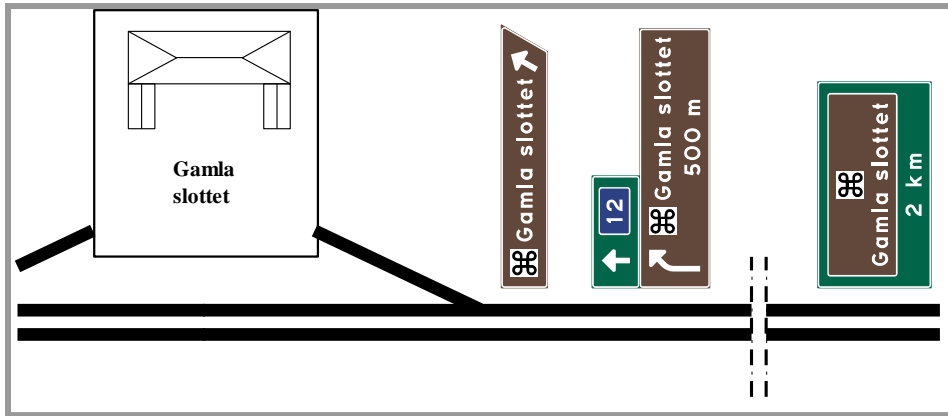

Figur 10. Förberedande upplysning om rastplats där det har bedömts värdefullt att ge tidig information om en kommande rastplats för att undvika att de sämre utrustade parkeringsfickorna används som rastställe. I detta exempel betyder det att den förberedande upplysningen ges på långt avstånd.

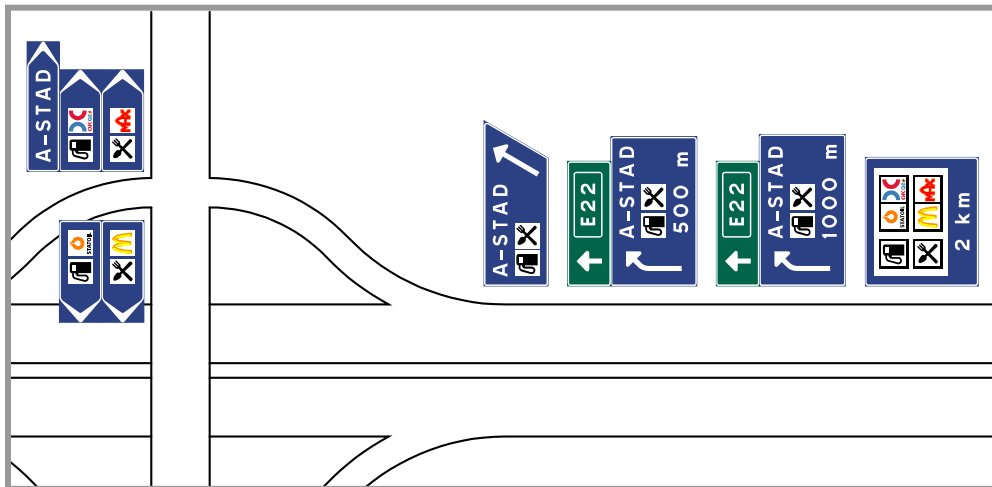

Figur 11. Utmärkning av vägnära serviceanläggning som inte är belägen vid den väg där märke H23 satts upp. Anläggningen får inte ligga längre från vägen än 500 m (fågelvägen) eftersom symbolen för restaurang finns med. Hade enbart hotell visats skulle avståndet till anläggningen inte få överstiga 5 km.

DokumentID TDOK 2011:84	Ev. ärendenummer [Ärendenummer]	Version 1.0
----------------------------	------------------------------------	----------------

Figur 12. Utmärkning av turistanläggning som har egen avfart från motorväg. I detta fall är anläggningens namn med på samtliga lokaliseringsmärken eftersom vägvisningen inte innehåller några andra mål.

Figur 13. Utmärkning av serviceanläggningar med företagsemlen och där anläggningarna efter avfarten är belägna åt olika håll på sekundärvägen.

Fastställt version	Dokumentdatum	Ändring	Namn
TDOK 2011:84	2011-02-09	Första versionen	
			 Catrine Carlsson, cSk